

"оркестр" різних напрямів збереження ментального здоров'я грав синхронно, необхідний диригент".

Експерти з незалежних асоціацій психотерапії у коментарях редакції розслідувань Суспільного висловили занепокоєння, що національна комісія дублюватиме повноваження координаційного центру, але члени комісії матимуть ширші повноваження.

Стаття 39. Атестація та сертифікація фахівців у сфері психічного здоров'я

1. Атестація осіб, які є медичними працівниками, фахівцями з реабілітації здійснюється в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я. При цьому атестація психотерапевтів з числа цих осіб має включати підтвердження оволодіння певним науково обґрунтованим методом психотерапії (психотерапевтичним методом) згідно зі стандартами та програмами міжнародних організацій і спільнот, або за програмами, акредитованими такими організаціями.

2. Фахівці у сфері психічного здоров'я, на яких не поширюється дія частини першої цієї статті мають проходити сертифікацію у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Сертифікат фахівця у сфері психічного здоров'я видається Національною комісією з психічного здоров'я відповідно до порядку сертифікації фахівців у сфері психічного здоров'я.

Стаття 39 проекту Закону про психічне здоров'я пояснює роль Національної комісії в сертифікації психотерапевтів. Скриншот з сайту Верховної Ради України

Члени на громадських засадах як ризик

Національна комісія, відповідно до поданого проекту закону, буде постійним колегіальним органом у сфері управління Кабінету Міністрів. У її склад мають увійти представники міністерств та саморегульованих організацій, як-от асоціацій психотерапевтів.

6 листопада була нарада, яку проводила депутатка Лада Булах, щодо нового законопроекту. За словами джерела Суспільного, присутнього на ній, один із народних депутатів зауважив, що ніхто з фахівців професійних асоціацій не брав безпосередньої участі у створенні законопроекту.

"Закони так не пишуться, десь під столом. Відсутність публічних обговорень із найбільшими асоціаціями, що представляють інтереси фахівців, викликає питання щодо прозорості процесу розробки законопроекту", — каже Яна Українська, керівниця Центру психічного здоров'я мережі медичних центрів "Добробут", і додає про ще дві, на її думку, проблеми: у проекті немає норм, які б декларували виборчий процес членів нацкомісії, та сама нацкомісія буде не незалежним органом, бо підпорядковуватиметься Кабміну.

Читайте також: Навіщо "слуги народу" намагаються засекретити резонансні вирoki

Яна Українська, керівниця Центру психічного здоров'я "Добробут". Сайт клініки "Добробут"

Координаторка платформи "Її підтримка" Вікторія Ковалевська висловила сумніви щодо незаангажованості членів майбутньої національної комісії:

"Одразу п'ять міністерств (МОЗ, Мінсоцполітики, МОН, МВС та Міноборони. — ред.) будуть давати фахівців для роботи у цій комісії, і разом з представниками саморегульованих організацій, чия діяльність теж буде регулюватись комісією, будуть вирішувати питання сертифікації фахівців. Чи полегшить це роботу? Складається так, що ускладнить. З'явиться новий порядок, який потрібно буде постійно вдосконалювати. Оновлювати його будуть люди, які взагалі не належать до сфери [психічного здоров'я]".

Вікторія Ковалевська, координаторка платформи "Її Підтримка". Сайт платформи "Її Підтримка"

Згідно з проектом закону, секретаріат національної комісії, включно з членами та головою, формально не будуть державними службовцями. Проте половина персоналу складатиметься з представників міністерств, тобто зі службовців. А інші члени комісії, стверджує Яна Українська, не матимуть обмежень, які б забороняли їм вести приватний бізнес, що може спровокувати потенційний конфлікт інтересів.

Непрозоре призначення членів комісії, за словами Української, може призвести до політичного впливу на її рішення та діяльність, створювати ризик призначення членів, які не мають достатньої кваліфікації.

Шлях для лобістських груп

Національну комісію планують організувати та фінансувати як окремий державний

орган. Однак проєкт суперечить вимогам українського законодавства, йдеться у **науково-експертному висновку** Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради. Так, члени нацкомісії працюватимуть "на громадських засадах", тобто без зарплати. Для офіційних державних органів це протизаконно, адже працівники держустанов отримують зарплатню і мають чіткий правовий статус.

Неясність положень щодо фінансування та статусу працівників може підвищити корупційні ризики, йдеться у згаданому висновку.

Законопроект передбачає, що Національна комісія з питань психічного здоров'я буде фінансуватися з держбюджету та інших, не заборонених законом джерел, як-от за рахунок грантів та субсидій від ВООЗ, Єврокомісії, ООН та Світового банку, внесків від благодійних організацій, фондів та приватних донорів, зацікавлених у підтримці програм з психічного здоров'я.

Проте Міністерство фінансів у експертному висновку до законопроекту **наголосило**, що автори проєкту не надали розрахунків, як покривати додаткові витрати комісії, і не вказали реальні джерела покриття видатків.

Яна Українська висловила сумніви щодо доцільності такого подвійного фінансування інституції: "Цей орган не координує різні проєкти, щоб отримувати кошти міжнародної допомоги. Він вирішує долі фахівців, відбираючи й вносячи їх до загального реєстру. Це має ознаки органу центральної виконавчої влади, який має фінансуватись виключно з бюджету України".

Член Європейської асоціації психотерапевтів та психоаналітик Роман Кечур припускає, що позабюджетне фінансування установи може прокласти шлях для лобістських груп та внесення в реєстр психотерапевтів "потрібних" людей.

Читайте також: **Ризики і загрози нового закону: захист персональних даних ціною в мільярди гривень**

Спроба контролю ринку та ризик корупції

Сертифікацію психотерапевтів в Україні сьогодні здійснюють професійні асоціації, як-от Національна психологічна асоціація, яка представляє Україну в Європейській федерації психологічних асоціацій, Асоціація психотерапевтів та психоаналітиків України, Українська спілка психотерапевтів, а також Український психотерапевтичний університет. Кожна з них має особливості та стандарти.

Роман Кечур вважає, якщо віддати сертифікацію у руки майбутньої нацкомісії, де будуть не лише фахівці з психотерапії, а й посадовці, це може негативно вплинути на галузь:

"Якщо регулююча організація буде створена з державних управлінців, а не з фахівців [з психотерапії], ми отримаємо надмірну стандартизацію там, де вона є неможлива і непотрібна. Наприклад, на сьогодні є декілька десятків науково обґрунтованих методів психотерапії, які мають свій освітній стандарт і своїх фахівців, що можуть оцінити якість роботи. Жоден держслужбовець не здатний це оцінити.

На нашу думку, суб'єктом сертифікації й акредитації фахівців мають бути професійні організації, які отримують від держави статус саморегульованих. А держава вже залишає за собою останнє слово. Якщо організація порушить певний освітній стандарт, то держава може просто відібрати статус саморегульованої й фахівці будуть змушені атестуватись іншим способом. Це дієвий механізм, але саме сутність і наповнення сертифікації потрібно віддати фаховим асоціаціям.

Якщо ми заберемо функції сертифікації та децентралізуємо їх, а залишимо нацкомісії лише функції нагляду, отримаємо значно більше важелів впливу. Якщо сам склад комісії обмежимо фахівцями, а технічний персонал буде держслужбовцями, то буде більш відкритий діалог. Наприклад, візьмемо 15-20 асоціацій, і жодна не буде мати монополії, введемо принцип змінності керівництва і членства і введемо прозорість публікації всіх рішень, заборону на закриті рішення", — каже Кечур.

Роман Кечур, член Європейської асоціації психотерапевтів. LB.ua

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

"Цікава спроба перекласти цей неоднорідний ринок в руки держави, — каже координаторка платформи "її підтримка" Вікторія Ковалевська. — У нас є спеціалісти, які розбудували всі терапевтичні напрямки, вклали велику кількість власних коштів. Логічно, що ці люди на чолі своїх напрямків мають достатньо компетенції вирішувати, хто в їх напрямку може бути [в реєстрі] сертифікованим психотерапевтом".

Фахівчиня Алла Ликова — кататимно-імагінативна психотерапевтка, також практикує **EMDR**, один із найпопулярніших напрямків психотерапії в Україні. На її думку, якщо держава вирішить просунути й захистити кілька методів психотерапії, інші залишаться в тіні, а фахівців можуть позбавити доступу до вільної роботи на своєму напрямку.

Щоб працювати психологом, каже експертка, наразі достатньо мати диплом про вищу освіту. Але цей диплом може свідчити про різний рівень підготовки. У багатьох випадках він не гарантує, що спеціаліст має потрібні практичні вміння для роботи.

Ликова зазначає, що ситуація з підготовкою психотерапевтів в Україні потребує великих змін — значно краще деталізованих, ніж у проєкті закону, який зосереджує увагу переважно на контролі за діяльністю психотерапевтів. У проєкті, каже фахівчиня, бракує прозорих умов для праці психотерапевтів і чітких кроків для розвитку галузі.

Алла Ликова, членкиня Української спілки психотерапевтів. Центр психотерапії "Структура"

Міністерство внутрішніх справ, як і експерти, теж має застереження до того, що сертифікацією фахівців у сфері психічного здоров'я буде займатися національна комісія. У відповіді на звернення голови Комітету Верховної Ради з захисту прав ветеранів Галини Третякової МВС **зазначило**, що це може призвести до монополізації процесу сертифікації та відкриття можливостей для корупції.

Міністерство рекомендувало чітко прописати порядок, за яким психотерапевти проходитимуть атестацію та сертифікацію, а також визначити органи або відомства, які будуть відповідальні за цю процедуру.

Читайте також: **Новий Закон про мобілізацію: кому, коли і як треба оновити свої військово-облікові дані**

Перекладання відповідальності за психічне здоров'я на бізнес

Законопроект №12030 також передбачає створення служб психічного здоров'я на підприємствах, де працює понад 50 осіб. Менші підприємства зможуть залучати фахівців із психічного здоров'я за сумісництвом. На підприємстві з кількістю менше 20 осіб для виконання функцій служби психічного здоров'я можуть залучатися сторонні спеціалісти на договірних засадах, які мають відповідну підготовку.

Відповідно до науково-експертного висновку до законопроекту, ці зміни можуть призвести до збільшення фінансового навантаження на роботодавців. Водночас є сумнів, чи здатні навіть великі організації ефективно створювати такі служби психічного здоров'я і чи зможуть реально впровадити нововведення за рік після прийняття закону.

Координаторка "її підтримки" Вікторія Ковалевська припускає, що на підприємствах, де менше 50 людей, впровадженням політики ментального здоров'я може займатись один із працівників за сумісництвом: "Я підозрюю, що людина, яка відповідає за охорону праці й пожежну безпеку, візьме на себе ще й охорону психічного здоров'я".

І що далі?

Яна Українська каже, що проголосований у першому читанні законопроект вимагає суттєвого доопрацювання: "До системи психічного здоров'я входять і психіатрична допомога, і надання психологічних послуг в школах, соціальних центрах, людям з наркотичною залежністю. Ці всі питання не окреслені".

Якщо закон таки ухвалять, введення його у дію може тривати **5-6 років**.

Ми звернулись до ініціаторки законопроекту Лади Булах та голови парламентського

комітету з питань здоров'я нації Михайла Радучького з проханням прокоментувати зауваження експертів. Лада Булах так і не надала відповіді, а Михайло Радучький вирішив утриматися від коментарів.

Катерина Саєнко, опубліковано у виданні СУСПІЛЬНЕ

Читайте також

- **Атомний авантюризм влади**
- **У чому суть цього права на "Свободу мирних зібрань" його історія та особливості реалізації**
- **"Слуги народу" готують подарунок хапугам, пропонують державі оплатити те, що у неї було вкрадено**
- **Законопроект №12039: корупціонери зможуть відкупитися дешевше**
- **Тотальний відеонагляд в Україні: уроки з роману "1984" та сучасні реалії законопроекту №11031**
- **Як діятиме закон, що забороняє РПЦ в Україні: 8000 судів не треба**

[Share 0](#)

Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

Коментарі

ВІДЕО

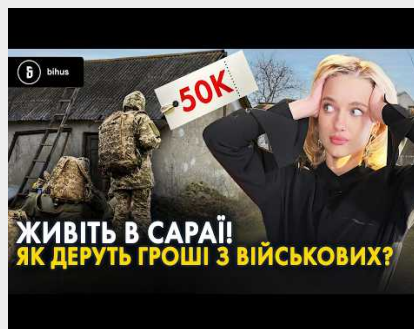
Про що не можна було жартувати в СРСР

HEAVY SHOT, VAMPIRE, NEMESIS: як «Баба Яга» б'є ок*пантів

Воюєш? Плати більше! 50к за оренду і космічні комісії: як виглядає ринок житла на фронті?

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.** При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонювання частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com